

SPECYFIKACJA TECHNICZNA
REMONTY DRÓG GRUNTOWYCH ORAZ O NAWIERZCHNI ŻWIROWEJ NA TERENIE GMINY ŁOMŻA

1. WSTĘP

1.1. Przedmiotem niniejszej ST są wymagania dotyczące wykonania i odbioru robót związanych z wykonaniem naprawy nawierzchni żwirowych i gruntowych,

1.2. Zakres robót: Ustalenia zawarte w niniejszej specyfikacji dotyczą zasad prowadzenia robót związanych z wykonaniem i odbiorem naprawy nawierzchni gruntowych naturalnych (profilowanych) i ulepszonych - naprawy z profilowaniem nawierzchni,

1.3. Określenia podstawowe

Profilowanie drogi gruntowej - mechaniczne poprawienie poprzecznego przekroju drogi w celu wyrównania wybojów i kolein i zapewnienia lepszego odwodnienia drogi.

Naprawianie drogi gruntowej – miejsca ubytków, dziur, wyrw spowodowanych wodami opadowymi należy wypełnić odpowiednią mieszanką kruszywa stopniowo je zagęszczając. Miejsce powstałego ubytku należy przed wypełnieniem wykorytować.

Mieszanka niezwiązana (C50/30) – ziarnisty materiał, o określonym składzie ziarnowym (od d=0 do D), który jest stosowany do wykonania ulepszanego podłoża gruntowego oraz warstw konstrukcji nawierzchni dróg. Mieszanka niezwiązana może być wytworzona z kruszyw naturalnych, sztucznych, z recyklingu lub mieszaniny tych kruszyw w określonych proporcjach.

Kategoria – charakterystyczny poziom właściwości kruszywa lub mieszanki niezwiązanej, wyrażony, jako przedział wartości lub wartość graniczna. Nie ma zależności pomiędzy kategoriami różnych właściwości.

Kategoria C procentowej zawartości ziaren o powierzchni przekruszonej i łamanej w kruszywie grubym (C50/30) wg normy PN-EN 933-5

Wyjaśnienie: C x/y

x – minimalna zawartość masy ziaren całkowicie przekruszonych lub łamanych [%]

y – maksymalna zawartość masy ziaren całkowicie zaokrąglonych [%]

Kruszywo – materiał ziarnisty stosowany w budownictwie, który może być naturalny, sztuczny lub z recyklingu.

Kruszywo naturalne – kruszywo ze złóż naturalnych pochodzenia mineralnego, które może być poddane wyłącznie obróbce mechanicznej. Kruszywo naturalne jest uzyskiwane z mineralnych surowców naturalnych występujących w przyrodzie, jak żwir, piasek, żwir kruszony, kruszywo z mechanicznie rozdrobnionych skał, nadziarna żwirowego lub otoczków

Kruszywo kamienne – kruszywo z mineralnych surowców jak żwir kruszony, mechanicznie rozdrobnione skały, nadziarno żwirowe.

1.4. Ogólne wymagania dotyczące zakresu robót

W zakresie naprawy dróg gruntowych przewiduje się następującą technologię wykonania robót:

A) nawiezenie i wypełnienie ubytków – w zależności od głębokości i wielkości ubytków a także rodzaju podłoża należy zastosować:

- jako podbudowę dolną kruszywo łamane (tłuczeń) o uziarnieniu 31,5/63 mm,
- polanie wodą i zagęszczenie miejscowo walcem
- jako podbudowę górną kliniec 4/31,5 mm i kruszywo drobne 0,0075/4 mm
- polanie wodą i zagęszczenie walcem

Powyższa technologia dotyczy ubytków dużych powierzchniowo, głębokich a także na gruntach podmokłych i gliniastych,

B) nawiezenie ubytków mieszanką kruszywa niezwiązanego, kruszywem naturalnym (pospółką, skrywą)

– w zależności od rozmiaru ubytku i rodzaju podłoża należy zastosować jako wypełnienie – pospółkę.

C) przywrócenie profilu drogi równiarką.

- w przypadku gdy w podłożu drogi zalegają grunty spoiste, należy je spulchnić i rozdrobnić przy użyciu zrywarki lub sprzętu rolniczego (pługa lub kultywatora).
- profilowanie nawierzchni gruntowej należy rozpocząć od wykonania rowów (o przekroju trójkątnym przy użyciu równiarki) z jednoczesnym przesunięciem gruntu uzyskanego z wycięcia rowów na koronę drogi. Rów przydrożny – bruzdę jako miejsce spływu wód należy wykonać w kształcie trójkątnym na głębokość dostosowaną do warunków terenowych i stwierdzonych potrzeb.
- przesunięty urobek rozściela się i wstępnie wyrównuje w profilu podłużnym i przekroju poprzecznym przy użyciu równiarki
- ostateczne wyrównanie korony drogi z nadaniem wymaganych spadków podłużnych i poprzecznych należy wykonać kolejnym przejściem równiarki
- po wyrównaniu i sprofilowaniu drogę gruntową należy zagęścić. Nawierzchnię gruntową zagęszcza się przy wilgotności optymalnej. Zagęszczenie należy uznać za dostateczne gdy nie występują ślady po przejeździe sprzętu zagęszczającego.

2. MATERIAŁY

2.1. Mieszanka 0-31,5

Jest to kruszywo łamane najczęściej wykorzystywane w drogownictwie i budownictwie. Wielofunkcyjny materiał naturalny będący mieszanką piasku i żwiru o naturalnej barwie jasnoszarej o uziarnieniu ciągłym od 0 do 31,5 mm. Posiada ziarna szorstkie o ostrych narożach nie stwierdzono w nich oznak z wietrzenia kruszywa. Kruszywo trwałe stosowane głównie do podbudowy dróg wewnętrznych leśnych i gruntowych. Mieszanka stabilizacyjna o wskazanym uziarnieniu, które spełnia wymagania polskich norm zharmonizowanych z normami europejskimi: PN -EN 12620, PN – EN 13242, PN – EN 13043

2.2. Mieszanka 0-63

Jest to kruszywo drogowe otrzymywane podczas procesu kruszenia przesiewania i mieszania o naturalnych właściwościach zagęszczających. Mieszanka stabilizacyjna stosowana do budowy dróg wewnętrznych leśnych gruntowych oraz do podbudowy dróg i utwardzania bardzo dużych powierzchni terenu między innymi parkingowych terenów czy innych miejsc pod ciężki sprzęt. Kruszywo o ciągłym uziarnieniu od 0 do 63 mm spełnia wymagania polskich norm zharmonizowanych z normami europejskimi: PN -EN 12620, PN – EN 13242, PN – EN 13043

2.3. Pospółka

Materiał ten określony jest normą PN-B-02480:1986 i charakteryzuje się zawartością sumy frakcji żwirowej i kamienistej pomiędzy 10 a 50% ($50\% \geq f_k + f_z > 10\%$). W przypadku występowania frakcji ilowej w ilości ponad 2% ($f_i > 2\%$), określa się taki materiał jako pospółkę gliniastą. Uziarnienie graniczne pospółki od 0,075 mm do 32 mm. Jest sypką, niesortowaną mieszaniną żwiru i piasku o różnych frakcjach. Służy do budowy nasypów drogowych oraz do warstw odsączających a także nawierzchni dróg piaskowo-żwirowych, polnych oraz leśnych.

2.3. PN-EN 13242+A1:2010 Kruszywa do związanych i niezwiązanych hydraulicznie materiałów stosowanych w obiektach budowlanych i budownictwie drogowym

1. Kruszywo drobne (piasek)
    - a) 0/2
    - b) piasek łamany 0/2
  2. Kruszywo grube (żwir okrągły) frakcji:
    - a) 2/8;
    - b) 8/16;
    - c) 2/16;
    - d) 16/31,5
  3. Kruszywo łamane o ciągłym uziarnieniu
    - a) 0/8 (C50/10; C50/30)
    - b) 0/16 (C50/10; C50/30)
    - c) 0/31,5 (C90/3; C50/10; C50/30)
  4. Kruszywo o ciągłym uziarnieniu (naturalne)
    - a) 0/8;
    - b) 0/16;
    - c) 0/22,4;
    - d) 0/31,5
3. SPRZĘT

Sprzęt stosowany do wykonania naprawy nawierzchni gruntowej. Wykonawca przystępujący do wykonania nawierzchni gruntowej profilowanej powinien wykazać się możliwością korzystania z następującego sprzętu:

- zrywarek lub pługów, kultywatorów do ewentualnego spulchnienia gruntów,
- zgarniarek lub spycharek, jeśli wymagane jest wstępne wyrównanie profilu podłużnego,
- równiarek, spycharek lub sprzętu rolniczego (brony, glebogryzarki, kultywatory, pługi) do rozkładania materiałów, mieszania, spulchniania i profilowania,
- walców statycznych, gładkich lub ogumionych, ewentualnie walców wibracyjnych lub płytowych zagęszczarek wibracyjnych,
- przewoźnych zbiorników na wodę wyposażonych w urządzenia do równomiernego i kontrolowanego rozpryskiwania wody, ręcznego sprzętu do drobnych robót naprawczych, jak łopaty, oskardy, ubijarki ręczne itp.

4. WYKONANIE ROBÓT

4.2. Zasady wykonywania robót

Sposób wykonania robót przy naprawie nawierzchni powinien być zgodny z ustaleniami ST.

A) Roboty przygotowawcze

Przed przystąpieniem do robót należy, na podstawie oględzin, ST lub wskazać osoby wyznaczonej przez Zamawiającego:

- ustalić lokalizację terenu robót,
- przeprowadzić obliczenia i pomiary niezbędne do szczegółowego wytyczenia robót oraz ustalenia danych wysokościowych.
- oszacować zakres naprawy i przyjąć w opisie przedmiotu zamówienia i ST technologię

B) Nawiezienie i wypełnienie ubytków

Należy zastosować odpowiednią, wskazaną przez Zamawiającego w opisie przedmiotu zamówienia technologię tj.: wypełnienie mieszanką kruszywa niezwiązanego, tłuczniem, kłińcem, gruzem lub pospółką w zależności od rodzaju ubytku i podłoża gruntowego.

Wykonanie naprawy z kruszywa naturalnego stabilizowanego mechanicznie

Rozkładanie w-wy pospółki w korycie robót ziemnych

Jest to warstwa lub warstwy konstrukcyjne nawierzchni z zagęszczonego w wilgotności optymalnej kruszywa naturalnego o właściwie dobranym uziarnieniu. Kluczowymi czynnikami decydującymi o uzyskaniu satysfakcjonującego wskaźnika zagęszczenia są harmonijna krzywa uziarnienia oraz wilgotność optymalna.

Kruszywo naturalne można wbudowywać:

- ręcznie
- spychaczem (mało dokładna metoda; powoduje rozsegregowanie się kruszywa co w praktyce uniemożliwia zastabilizowanie górnej warstwy)
- równiarka - najbardziej optymalna metoda

Należy unikać zagęszczania warstw kruszywa naturalnego którego wilgotność znacznie przekracza wartość wilgotności optymalnej. Skutkuje to zamknięciem wody w porach kruszywa i uniemożliwieniem uzyskania poprawnego wskaźnika zagęszczenia.

Naprawa nawierzchni z kruszywa łamanego (mieszanki kruszywa niezwiązanego) stabilizowanego mechanicznie

Podbudowa lub nawierzchnia z mieszanki kruszywa niezwiązanego (łamanego) może stanowić warstwę dolną lub górną podbudowy nawierzchni drogowej (podbudowa pomocnicza, podbudowa zasadnicza). Podbudowy tłuczniowe wykonuje się przeważnie w dwóch warstwach. Maksymalna grubość warstwy pod zagęszczeniem nie może przekraczać 20cm.

Warstwa dolna podbudowy wykonywana jest przeważnie z tłucznia grubszego niż warstwa górna. Do warstwy dolnej (pomocniczej) stosuje się często kruszywo łamane 0-63mm, zaś do warstwy górnej (zasadniczej) kruszywo łamane 0-31,5mm.

Tłuczeń powinno się rozkładać przy użyciu równiarki lub układarki ale można również w przypadku niewielkich zakresów stosować koparkę lub spycharkę

Zagęszczanie podbudowy o przekroju daszkowym powinno rozpoczynać się od krawędzi i stopniowo przesuwając się pasami podłużnymi, częściowo nakładającymi się w kierunku osi jezdni.

Jeżeli pojawią się nierówności w podbudowie należy je niezwłocznie usunąć przez dołożenie świeżego kruszywa po uprzednim wzruszeniu warstwy w tym miejscu kilofami, szpadlami lub zębami koparki/koparko-ładowarki.

Do zagęszczania warstw tłucznia stosuje się walce gładkie wibracyjne. Należy uważać ze stosowaniem wibracji w pobliżu świeżo ułożonych krawężników oraz w miejscach przebiegu gazociągów.

C) Naprawa nawierzchni gruntowej profilowanej z gruntu naturalnego

Profilowanie drogi

Profilowanie drogi na dłuższym odcinku, na którym znajduje się większa liczba wybojów, kolein itp., ma za zadanie poprawienie poprzecznego przekroju drogi i wyrównania jej nierówności w celu lepszego odwodnienia drogi. Profilowanie drogi zaleca się wykonywać równiarkami, lecz dopuszcza się też użycie innego sprzętu, np. spycharek i włoków. Profilowanie najlepiej jest wykonywać po średnim deszczu, gdy grunt jest nawilgocony, co ułatwia zarówno ścinanie gruntu na wygórowaniach, jak i jego zagęszczenie. Liczba przejazdów równiarek do uzyskania należytego profilu jest różna i zależy od stopnia zniszczenia nawierzchni, rodzaju gruntu i sposobu profilowania. W czasie profilowania równiarka powinna:

- wyrównywać wyboje ziemią otrzymaną przez ścięcie wygórowań, powstałych z materiału wyniesionego z wybojów przez koła pojazdów w czasie suchej pogody oraz z nierównomiernego zagęszczenia jezdni,
- odtworzyć profil pierwotny przez ścięcie poboczy i przesunięcie otrzymanej stąd ziemi ku środkowi drogi z jednoczesnym wyrównaniem kolein.

Profilowaną drogę, należy wałować, np. walcem drogowym, zwłaszcza przy spulchnieniu i rozścieleniu gruntu na drodze. Profilowaną drogę zaleca się, ze względów organizacyjnych, podzielić na odcinki, które równiarka może naprawić w ciągu 1-2 dni. Na bardzo krótkich odcinkach drogi dopuszcza się ręczne wykonanie profilowania przy użyciu łopat, oskardów i ubijarek.

Odwodnienie drogi

Wykonanie rowów przy użyciu równiarki z jednoczesnym przesunięciem gruntu uzyskanego z wycięcia rowów na koronę drogi.

4. KONTROLA JAKOŚCI ROBÓT

Badania wykonanych robót

Po zakończeniu robót należy sprawdzić wizualnie:

- wygląd zewnętrzny wykonanej naprawy nawierzchni,
- poprawność profilu podłużnego i poprzecznego, nawiązującego do pozostałej powierzchni jezdni i umożliwiającego spływ powierzchniowy wód.

- stopień zagęszczenia należy uznać za prawidłowy gdy nie występują ślady po przejeździe sprzętu zagęszczającego,

5. OBMIAR ROBÓT

Jednostka obmiarowa

Jednostką obmiarową jest m³ nawiezionego i zagospodarowanego zgodnie z niniejszą dokumentacją, właściwego kruszywa.

6. ODBIÓR ROBÓT

Roboty uznaje się za wykonane zgodnie z ustalonym zakresem, opisem przedmiotu zamówienia, technologią, ST i wymaganiami osoby wskazanej przez Zamawiającego, Odbioru ilościowego i jakościowego dokonuje Komisja powołana przez Zamawiającego.

Ukształtowanie osi nawierzchni

Oś drogi po dokonanej naprawie nawierzchni nie może być przesunięta w stosunku osi drogi przed naprawą o więcej niż +/- 50 cm.

Szerokość nawierzchni

Szerokość nawierzchni nie może różnić się od szerokości projektowanej o więcej niż -30 cm i +30 cm.

Grubość warstw

Grubość warstw należy sprawdzać przez wykopanie dołków kontrolnych w połowie szerokości nawierzchni. Dopuszczalne odchyłki od projektowanej grubości nie powinny przekraczać +/- 2 cm.

7. PRZEPISY ZWIĄZANE

Inne Normy

1. PN-B-04481 Grunty budowlane. Badanie próbek gruntu
2. PN-B-11111 Kruszywa mineralne. Kruszywa naturalne do nawierzchni drogowych. Żwir i mieszanka
3. PN-B-11113 Kruszywa mineralne. Kruszywa naturalne do nawierzchni drogowych. Piasek
4. BN-64/8931-01 Drogi samochodowe. Oznaczanie wskaźnika piaskowego_BN-68/8931-04
5. BN-68/8931-04 Drogi samochodowe. Pomiar równości nawierzchni planografem i łatą
6. BN-77/8931-12 Oznaczanie wskaźnika zagęszczenia gruntu.